

Liikenne- ja viestintävaliokunta

liv@eduskunta.fi

Päiväys/Datum

01.09.2026

Dnro/Dnr

TRAFICOM/506927/03.03.01/2026

Viite/Referens

Kutsunne 19.8.2026

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto valtioneuvoston U-kirjelmästä U 46/2026 vp koskien ehdotuksia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi rautatieliikenteen lipunmyynnistä sekä matkustajien oikeuksista yhdellä lipulla

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston U-kirjelmästä U 46/2026 vp koskien ehdotuksia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi rautatieliikenteen lipunmyynnistä sekä matkustajien oikeuksista yhdellä lipulla.

Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Matkaketjujen ja digitaalisten lippumarkkinoiden edistäminen

Traficom pitää erittäin kannatettavana ehdotuksen tavoitetta parantaa rautatieliikenteen lippujen saatavuutta sekä mahdollistaa useamman toimijan tarjoamien yhteyksien tehokkaampi yhdistäminen matkustajan näkökulmasta yhdeksi palvelukokonaisuudeksi. Ehdotukset tukevat digitaalisten liikkumispalvelujen, matkaketjujen ja uusien liiketoimintamallien kehittymistä sekä voivat pitkällä aikavälillä edistää kilpailua henkilöjunaliikenteessä.

Suomessa lippu- ja maksurajapintojen avaamista sekä matkaketjujen syntymistä on jo pitkään edistetty liikenteen palveluista annetulla lailla. Traficom:n näkemyksen mukaan ehdotukset tukevat näitä tavoitteita ja voivat erityisesti tulevaisuudessa helpottaa usean rautatieyrityksen toimintaympäristössä palvelujen löydettävyyttä, vertailtavuutta ja ostettavuutta.

Matkustajansuojan vahvistaminen

Traficom pitää perusteltuna tavoitetta vahvistaa matkustajien oikeuksia tilanteissa, joissa matka muodostuu useiden rautatieyritysten liikennöimistä yhteysväleistä. Matkustajan näkökulmasta nykyinen toimintamalli voi erityisesti häiriötilanteissa olla vaikeasti hahmotettava ja tulevassa monitoimijamallissa vielä haasteellisempi.

Ehdotettu yhden lipun malli voi parantaa merkittävästi matkustajien mahdollisuuksia saada uudelleenreititys, hyvitys tai muu asetuksen mukainen suoja ilman, että matkustaja joutuu itse selvittämään eri toimijoiden välisiä vastuita. Tämä voi lisätä luottamusta useamman toimijan muodostamiin matkaketjuihin sekä tukea rautatieliikenteen houkuttelevuutta vaihtoehtona muille liikennemuodoille.

Sääntelyn yhteensovittaminen kansallisen sääntelyn kanssa

Traficom pitää tärkeänä ehdotuksen ja voimassa olevan kansallisen sääntelyn välisen suhteen huolellista arviointia.

Suomessa on jo pitkään ollut voimassa sääntelyä, jolla edistetään tietojen ja lippujen saatavuutta sekä matkaketjujen muodostamista. Ehdotusten ja kansallisen sääntelyn tavoitteet ovat monilta osin samansuuntaisia, mutta sääntelykokonaisuudet perustuvat osittain erilaisiin käsitteisiin, velvoitteisiin ja toimintalogiikkaan.

Jatkovalmistelussa tulisi varmistaa sääntelyn johdonmukaisuus sekä välttää tilanteita, joissa toimijoille muodostuu päällekkäisiä tai keskenään tulkinnallisesti ristiriitaisia velvoitteita. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää liikennepalvelulain rajapintasääntelyn, matkustajapakettiin sisältyvien asetusehdotusten sekä muun matkustajaoikeuksia koskevan EU-sääntelyn yhteensopivuuteen.

Sopimusvelvoitteiden ja vastuunjaon oikeasuhtaisuus

Valtioneuvoston kirjelmässä U 46/2026 vp on todettu, että valtioneuvosto pitää lähtökohtaisesti kannatettavana sitä, että matkustajien oikeuksia vahvistetaan tilanteissa, joissa junamatka muodostuu usean eri rautatieyrityksen matkaosuuksista. Lisäksi valtioneuvosto on todennut, että neuvotteluissa tulee kuitenkin erityisesti varmistaa matkustajien oikeuksia koskevan sääntelyn oikeasuhtaisuus tilanteissa, joissa junamatka muodostuu usean eri rautatieyrityksen matkaosuuksista ja toimijoilla ei ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa matkaosuuksien yhdistämiseen.

Liikenne- ja viestintävirasto pitää valtioneuvoston kantaa asiassa perusteltuna.

Alueellisen ja paikallisen joukkoliikenteen huomioiminen

Traficom pitää tärkeänä, että jatkoneuvotteluissa selvennetään ehdotuksen vaikutuksia alueellisen ja paikallisen joukkoliikenteen järjestämiseen.

Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, sovelletaanko yhden lipun velvoitteita myös lähijunaliikenteeseen sekä siihen, miten nykyiset kansalliset poikkeukset matkustajaoikeuksien soveltamisessa voidaan jatkossa säilyttää. Samalla tulee varmistaa, ettei sääntely tarpeettomasti rajoita toimivaltaisten viranomaisten mahdollisuuksia päättää alueellisen ja paikallisen joukkoliikenteen lippu-, tariffi- ja palvelujärjestelyistä.

Lisäksi on tärkeää varmistaa, ettei rautatieliikenteen lipputuotteiden yhdistämistä koskeva sääntely vaikeuta multimodaalisten matkaketjujen ja niitä koskevien lipputuotteiden kehittämistä.

Vaikutukset Traficomien tehtäviin

Traficomien näkemyksen mukaan ehdotukset voivat lisätä viranomaistehtäviä erityisesti sääntelyn tulkinnan, kansallisen täytäntöönpanon, markkinavalvonnan sekä toimijoiden neuvonnan osalta. Lisäksi ehdotukset voivat edellyttää kansallisten säädösmuutosten valmistelua sekä viranomaisroolien ja toimivallan tarkentamista suhteessa olemassa olevaan sääntelyyn.

Traficom pitää tärkeänä, että Suomen matkustajan oikeuksia valvovien

viranomaisten välistä tehtäväjakoa jatkossa selkeytettäisiin kansallisella lainsäädännöllä.

Traficom pitää tärkeänä, että mahdollisten uusien valvonta- ja täytäntöönpanotehtävien vaikutukset viranomaisresursseihin arvioidaan huolellisesti ja niiden vaikutukset Traficomien muuhun tehtäväkenttään. Samalla tulee huolehtia siitä, ettei eri EU-säädösten perusteella syntyvä valvonta aiheuta tarpeetonta päällekkäisyyttä tai hallinnollista taakkaa toimijoille tai viranomaisille.

Yhteenveto

Traficom kannattaa matkustajapaketin keskeisiä tavoitteita, jotka liittyvät matkaketjujen sujuvoittamiseen, digitaalisten lippumarkkinoiden kehittämiseen, kilpailun edistämiseen ja matkustajien oikeuksien vahvistamiseen.

Jatkovalmistelussa on kuitenkin tärkeää varmistaa sääntelyn oikeasuhtaisuus, selkeys ja yhteensopivuus kansallisen sääntelyn kanssa. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää vastuunjakoon yhden lipun järjestelmässä, alueellisen ja paikallisen liikenteen erityispiirteisiin sekä sääntelyn yhteensovittamiseen liikennepalvelulain ja muun matkustajaoikeuksia koskevan sääntelyn kanssa.

Näihin seikkoihin virasto haluaa erityisesti kiinnittää huomiota samalla, kun se vahvistaa kannattavansa esitystä ehdotetussa muodossa.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 1.9.2026. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomien kirjaamosta.

Asp Emil
Ylijohtaja

Lankinen Pirkka
Erityisasiantuntija